

KS § 121

KS KF/2023:168

Remissyttrande gällande SOU 2023:18 Värdet av vinden - Kompensation, incitament och planering för hållbar fortsatt utbyggnad av vindkraften

Ärendebeskrivning

I april 2022 tillsatte dåvarande regering en utredning med uppdrag att utreda kompensation, incitament och planering för hållbar fortsatt utbyggnad av vindkraften. Utredningen ska bland annat ge förslag som stärker kommunernas och närboendes incitament att medverka till utbyggnad av vindkraft. Under hösten 2022 fick utredningen ytterligare direktiv från den nytillträdda regeringen kopplat till utredningen.

Regeringskansliet skickade i maj 2023 ut betänkandet Värdet av vinden SOU 2023:18 på remiss.

Ärendet har behandlats av kommunstyrelsens arbetsutskott 2023-08-16, § 162.

Beslutsunderlag

- Protokollsutdrag från kommunstyrelsens arbetsutskott 2023-08-16 § 162
- Skrivelse 2023-07-05 från planeringsavdelningen
- Remissmissiv -Betänkandet Värdet av vinden - Kompensation, incitament och planering för hållbar fortsatt utbyggnad av vindkraften (SOU 2023:18)
- Värdet av vinden SOU 2023:18

Beslut:

- Kommunstyrelsen beslutar att Lomma kommun lämnar följande yttrande:

Lomma kommun delar utredningens slutsatser att det är viktigt att kommuner får ekonomiskt incitament för etablering av vindkraftverk samt att en ny utredning tillsätts utan begränsning om att ersättningen inte får vara i form av en skatt.

Lomma kommun välkomnar ett förtydligande av den kommunala energiplaneringen och det stöd som föreslås i enlighet med utredningens slutsatser.

Lomma kommun anser att det även är angeläget att se över, förenkla och förbättra de olikartade och svårtolkade regelverken för prövningar av vindkraftsärenden enligt Miljöbalken respektive Plan- och bygglagen inklusive utformningen av det ofta kritiserade kommunala vetot i tillståndsprocessen – även om inget av detta har ingått i utredningens uppdrag. De nu föreslagna bestämmelserna om kompensation tycks inte omfatta de mindre vindkraftverk som kan uppföras enbart med prövning enligt Plan- och bygglagen vilket kan anses skapa ytterligare inkonsekvens i de otydliga regelverken. Tillståndsprocessen enligt miljöbalken är krävande, ineffektiv och i kombination med det kommunala vetot i hög grad oförutsägbart, vilket uppenbarligen inverkar mycket hämmande på vindkraftsutbyggnaden i

landet. Utan kompletterande förändringar och förbättringar av tillståndsprocessen riskerar utredningens förslag om kompensation utgöra ett otillräckligt incitament ur vindkraftsbranschens perspektiv.

Elektrifieringen av samhället är en viktig pusselbit i att minska utsläpp av växthusgaser. Utbyggnaden av förnybar energiproduktion behöver ske snabbt men samtidigt ordnat. Kommuner i Sverige där vindkraft etableras får idag ingen kompensation för negativa konsekvenser som vindkraften kan föra med sig för kommunen så som störning av djurliv, påverkan på utsikt, ianspråktagande av mark som påverkar framtida utveckling i området för vindkraftsetableringen. I våra grannländer innebär en etablering av vindkraft en skatteintäkt till kommunen. Med den avreglerade elmarknad som finns i Europa borde förutsättningarna för kommuner vara mer likställda.

Enligt Lagen om kommunal energiplanering (1977:439) ska varje kommun ha en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi. Idag har vi som kommun inte möjlighet att på ett bra sätt få överblick över vad som krävs för att kunna uppfylla lagen. Lomma kommun har nyligen tagit fram en energibalans för att öka kännedomen om energiläget i kommunen vilket gav oss en bättre bild av produktion och energianvändning i kommunen. I framtagandet av mer kunskapsunderlag kunde vi samtidigt konstatera svårigheter att bland annat få kunskap om effektbrister i nätet eller när vi hade effekttoppar lokalt, det finns även sekretessklassad statistik kring energiproduktion där vi är hänvisade till att göra antaganden. Med den avreglerade energimarknaden där energisystemet kan ses som en större helhet riskeras suboptimering när kommuner energiplanerar med dagens kunskapsförutsättningar om sin del av helheten. I Skåne som både har brist på energiproduktion och samtidigt är tätbefolkat är den regionala överblicken över var energiproduktion är bäst lämpad att placeras, mycket angelägen.

I utredningens uppdrag ingår det inte att se över de olikartade regelverken för prövning av vindkraftverk enligt Miljöbalken respektive Plan- och bygglagen. Men detta framstår som en angelägen sak då dessa processer idag får anses vara otydliga, oförutsägbara och i värsta fall direkt rättsosäkra. I synnerhet utformningen av det kommunala vetot i tillståndsprocessen verkar starkt hämmande på vindkraftsutbyggnaden då det utgör den i särklass vanligaste orsaken till avbrutna tillståndsprocesser rörande vindkraftsanläggningar och orsakar stora förgäveskostnader för vindkraftsbranschen. De nu framförda förslagen om kompensation, vilket möjligen kan minska det lokala och politiska motståndet mot vindkraft, utgör sannolikt inte ensamt ett tillräckligt incitament för vindkraftsbranschen att ge sig in i kostnadskrävande vindkraftsprövningar som kommer att präglas av stor osäkerhet så länge en kommun skönsmässigt kan avslå en ansökan när som helst i processen. I betänkandet En rättssäker vindkraftsprövning (SOU 2021:53) har det föreslagits att det kommunala vetot istället ska få formen av ett lokaliseringsbesked som ska ges av kommunen tidigt i processen och baseras på gällande översiktsplan. En sådan eller liknande förändring av regelverket med syftet att minska oförutsägbarheten i processen är sannolikt en nödvändig åtgärd för att på allvar öka förutsättningarna för utbyggnad av vindkraft. Det skulle också skapa incitament för kommunen att i högre utsträckning behandla energifrågan i översiktsplaneringen i enlighet med utredningens ambitioner.

Dagens komplicerade regelverk för prövning av vindkraftverk skiljer på små anläggningar med bygglovsplikt men utan tillståndsplikt, medelstora anläggningar som kan prövas både enligt miljöbalken och PBL samt stora anläggningar som är bygglovsbefriade men tillståndspliktiga. De föreslagna bestämmelserna om kompensation tycks bara gälla de tillståndspliktiga anläggningarna enligt Miljöbalken och detta skulle kunna uppfattas som något inkonsekvent och orättvist då även mindre vindkraftverk har omgivningspåverkan.

Beslutet expedieras till:

Regeringskansliet

Planeringsavdelningen

Digitala Signaturer